

A Lamiaceae család termesztett, évelő gyógynövényei

(2. rész)

Szurokfű (*Origanum vulgare*)

- szárm.: Eurázsia, Földközi-tenger vidéke,
- évelő félcserje,
- fényigényes, **szárazságtűrő**,

- **Drog:**

herba (*Origanum herba*),

- **Hatóanyag:**

illóolaj (karvakrol, timol),
flavonoidok,
cseranyagok,
nyálkaanyagok.

- **Farmakológiai hatás:**

antiszeptikus, köptető, nyálkaoldó, enyhén
görcsoldó,

- **Felhasználás:**

teakeverékekben (légúti hurut, nyugtató),
fűszer.

Szurokfű – termesztés (4-6 év)

- **Elővetemény:** gabonafélék, kapások, pillangósok,
- **Tápanyag-utánpótlás:** gyenge talajokon telepítés előtt **szervestrágya** (25-30 t/ha), később NPK,
- **Talajelőkészítés:** őszi közép mélyszántás, tavaszi fogasolás v. kombinátorozás,

- **Szaporítás:** magvetés, tőosztás, dugvány, ált.ban palántázás: máj.v., 50-60 x 20-25 cm,
- **Ápolás:** mechanikai gyomirtás, **1. évben öntözés**,
- **Növényvédelem:** -
- **Betakarítás:** 1. év: 1x (aug.), 2. évtől 2x (júl.k. és szept.), géppel v. kézzel,
- **Elsődleges feldolgozás:** szárítás 40°C, morzsolás, illóolaj-lepárlás,
- **Hozam:** 2-2,5 t/ha morzsolt drog.

**Valódi (francia) levendula
(*Lavandula angustifolia*)**

**Hibrid (angol) levendula
(*Lavandula x intermedia*)**

Latin név	<i>Lavandula angustifolia</i>	<i>Lavandula x intermedia</i>
Magyar név	valódi (francia) levendula	hibrid (angol) levendula
Származás	Földközi-tenger vidéke	
Előfordulás	1700 m	700-1000 m
Környezeti igény	melegigényes, fényigényes szárazságtűrő	
Magasság	40-60 cm	80-100 cm
Átmérő	80-120 cm	> 150 cm
Gyökérzet	3-4 m mélyre hatoló	

	<i>Lavandula angustifolia</i>	<i>Lavandula x intermedia</i>
Levélszín	szürke	zöldesszürke
Levél hossza	3-5 cm	5-7 cm
Levél szélessége	0,2-0,5 cm	0,8-1,0 cm
Virágzat	20-40 cm egyszálas	60-90 cm elágazó
Virág szín	ibolyáskék	szürkés-kék
Virágzási idő	jún. v.– júl. e.	júl. v.
Termés	makkocskas	-

	<i>Lavandula angustifolia</i>	<i>Lavandula x intermedia</i>
Drog	<i>Lavandulae flos</i> <i>Lavandulae aetheroleum</i> Ph. Hg. VIII.	<i>Lavandulae intermediae aetheroleum</i>
Illóolaj	0,5-3 % 30-60 % 20-50 %	0,9-5% 7-30 % 25-45 %
Farmakológiai hatás	görcsoldó, nyugtató	
Felhasználás	illatszeripar	kozmetikai ipar
	tea, fürdő, reuma elleni kenőcs, ideges gyomor-, bélpanasz	

Levendula – termesztés (15-20 év)

- **Elővetemény:** nem igényes rá,
- **Talajelőkészítés:** telepítés **előtt 1 évvel** őszi mélyszántás, 1-2 hónappal előtte sekély szántás,
- **Tápanyag-utánpótlás:** telepítés előtt 1 évvel **35-50 t/ha szerves trágya** ültetés előtt **P:K=70-90 : 100-120 kg/ha**, termő években: **N:P:K=40 : 60 : 80 kg/ha**,

• **Szaporítóanyag-előállítás:**

palántanevelés

hely: szabadágy
vetésidő: nov. e.
sortáv: 25 cm
vetésmélység: 1-1,5 cm
vetőmagszükséglet: 5-9 kg/ha
ápolás: öntözés, gyomlálás, visszavágás

dugványozás

hely: szabadágy
idő: ápr. e.
mód: 15-18 cm hajtásvég

feltöltéses bujtás

hely: 3-4. éves tövek
idő: kora tavasz
mód: 30-40 cm magasságig

• **Telepítés:** szept. közepe - okt. vége,

valódi levendula: palánta v. fás dugvány,
100 x 50 cm,

hibrid levendula: fás dugvány,
150 x 100 cm,

gyökérnyaknál 4-5 cm-rel mélyebben,
rétégvonalakkal párhuzamosan,

• **Ápolás:**

tőpótlás (1. év),

kezdetben öntözés,

visszavágás: 1. év (8-10 cm, máj.v.- jún. e.),
2. év (15-18 cm),

sorközművelés (évi 2-3x),

sorközben altalajlazítás (4-5 évente),
gyomirtás,

• **Betakarítás:** teljes virágzásban géppel,
kis területen, lejtőn: kézzel,

• **Elsődleges feldolgozás:**

szárítás 40°C (TSZP),
beszáradási arány 8-10 : 1
morzsolás, tisztítás (triőr),

illóolaj-lepárlás – azonnal,
nagy gőzsebesség (max. 1 óra)

• **Hozam:**

év	valódi levendula		hibrid levendula	
	virágzat t/ha	illóolaj kg/ha	virágzat t/ha	illóolaj kg/ha
2.	0,6-0,8	3-6	1,0-1,5	10-15
3.	1,5-2,0	8-16	2,5-3,0	25-30
4.	3,0-3,5	15-20	4,0-5,0	40-50
5.	3,5-4,0	20-26	5,0-7,0	50-70